

Za mou studentkou a spolupracovnicí Ludmilou Zimovou

Je smutné, když se loučíte se spolupracovníkem, ale ještě smutnější, je-li to Váš žák.

To bohužel potkalo mě.

V časopise „Český jazyk a literatura“ jsme se chystali oslavit sedmdesátiny docentky Ludmily Zimové, její mladší kolegové (Patrik Mitter a Jiří Koten) připravovali pro „Český jazyk a literatura“ medailon, když nás zastihla zpráva o jejím úmrtí, takže medailon museli přepracovat na nekrolog (vyšel v časopise „Český jazyk a literatura“ 2022/2023, č. 4).

Už se mi něco podobného stalo podruhé, před dvaceti lety. Tehdy jsem napsala pro „Stylistiku“, vydávanou v Polsku, medailon k 80. výročí narození profesora Karla Hausenblase. K. Hausenblas, stejně jako nyní L. Zimová, se výročí nedočkal a můj medailon vyšel jako nekrolog („Stylistika“ 13, 2003, s. 387–391, přetištěn v monografii *Řeč o řeči*, Academia, 2012, s. 270–273).

Ne že bychom o Ludmilině dlouhodobé vážné nemoci (nádorech na mozku, které jí byly šestkrát operovány) nevěděli, ale s obdivem jsem sledovali, jak se s ní vyrovnávala, s jak silnou vůlí a optimismem ji překonávala, jak se vypořádala s opakovanými úrazy, aby se znovu mohla vrátit do výuky ke svým studentům.

Podívejme se na běh jejího života:

Pocházela z Rakovníka, z rodiny lékaře, odtud přišla na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Poznala jsem ji jako studentku 5. ročníku kombinace čeština-němčina, když přišla do mého, nově otevřeného semináře jazykové kultury. Ten založil profesor Alois Jedlička (můj i její kmenový učitel a vedoucí mých kvalifikačních prací), kterému končila pracovní smlouva, pak pokračoval jako externista, přitom dokončoval vedení její diplomové práce. Už tehdy vynikala jako pečlivá, svědomitá studentka. Po absolvování studia nastoupila na Gymnázium v Ústí nad Labem, ale už v roce 1979 přešla na tamější pedagogickou fakultu. Tady postupně přešla po profesoru Jiřím Novotném (kterému předtím vedla semináře) přednášky ze syntaxe, později k nim přibyla textová lingvistika a jazyk médií.

Mohla jsem sledovat i její kvalifikační růst: V roce 1978 obhájila rigorózní práci *Jazyk regionální publicistiky*. Po několika letech nastoupila do vědecké přípravy v Ústavu pro jazyk český, jejím vedoucím byl Zdeněk Hlavsa. Pod jeho patronací ukončila studium obhajobou disertační práce *Způsoby vyjadřování větných členů v textu: konkurence pojmenování, pronominalizace a elize*. Protože jsem byla členkou komise pro její obhajobu, mohu směle tvrdit, že už tehdy se prezentovala jako vyspělá syntaktička. Shodou okolností jsem pak předsedala roku 1995 její habilitační komisi. Kvalifikovala se spisem *Elipsa v české syntaxi*.

Vyzdvihněme spolu s lingvistickou i její didaktickou orientaci, tu prokazovala ve svých knižních i časopiseckých studiích. Byla si totiž vědoma, že hlavním úkolem pedagogické fakulty je výchova budoucích učitelů, a tak se stala kmenovou autorkou časopisu „Český jazyk a literatura“. I proto jsem ji navrhla za členku redakční rady. V ní pracovala soustavně od r. 2005 až do konce života.

Připomeňme některé hlavní tituly jejích syntaktických, ale i stylistických studií publikované v časopise „Český jazyk a literatura“: *Vyjadřování větných členů infinitivem jako problém didaktický* („Český jazyk a literatura“ 48, 1997/1998), *Způsoby vyjadřování podmětu jako problém didaktický* („Český jazyk a literatura“ 49, 1998/1999), *Když se řekne skladba ....* („Český jazyk a literatura“ 56, 2005/2006), *O potřebnosti větného rozboru* („Český jazyk a literatura“ 62, 2011/2012); *O dopisech v novinách* („Český jazyk a literatura“ 60, 2009/2010). *Percepce a produkce odborného textu* („Český jazyk a literatura“ 63, 2012/2013), *Ještě jednou k výuce skladbě* („Český jazyk a literatura“ 66, 2015/2016), nezapomenutelný je její článek, který svědčí nejen o jejích bystrém pozorovatelském talentu, ale také o autorčině smyslu pro humor *Šílenec se šílenkyní šíleně šileli v šíleně šíleném Šílenství šíleného Šílenstva* („Český jazyk a literatura“ 50, 1999/2000, č. 1–2).

Od poloviny 90. let až do ukončení grantů, které jsem vedla (poč. 2. tisíciletí) se mnou spolupracovala na výzkumu jazyka a vyučování žáků imigrantů, prováděném ve spolupráci s dalšími fakultami České republiky. Z té doby pochází naše vynikající spolupráce se Základní školou v Bělé pod Bezdězem, vedenou ředitelem Jiřím Šimou, tam nás Ludmila, jako výborná řidička, celé roky vozila. Výsledky výzkumu jsme spolu zveřejňovaly v řadě studií, a to v časopisech „Český jazyk a literatura“, „Naše řeč“ a v „Bohemistyce“, viz např. *Začleňování žáků jinojazyčného původu do výuky českého jazyka* („Český jazyk a literatura“ 50, 1999–2000), *Multietnická komunikace, zvláště ve škole* („Naše řeč“ 84, 2001), *Początki komunikacji multietnicznej w szkole czeskiej* („Bohemistyka“ 2002), *Komunikacja multietniczna w szkole czeskiej* („Bohemistyka“ 2002), *Nauczanie języka czeskiego w grupie wielonarodowej* („Bohemistyka“ 2002), *Metodický list k vyučování českého jazyka pro učitele žáků – imigrantů* („Český jazyk a literatura“ 53, 2002/2003). S tímto zaměřením souvisí i její letité pů-

sobení na Hochschule Zittau/Görlitz ve studijním programu oboru překladatelství angličtina-čeština, i tam jsme se spolu pravidelně pracovně setkávaly.

Ze své výzkumné činnosti výtěžila i materiál pro skripta určená učitelům žáků-cizinců, jež napsala se svou dlouholetou přítelkyní, Ilonou Balkó *O jazycích, zemích a kulturách našich spolužáků* (2005).

Mohli bychom uvádět mnoho jiných článků publikovaných v „Naší řeči“ a dalších odborných periodikách, zvláště pravidelné příspěvky ve sbornících z konferencí konaných v druhé polovině 90. let až do r. 2011 na fakultě ústecké, které jsem organizovala s Dobravou Moldanovou. V nich publikovala zvláště příspěvky o textech v širokém slova publicistických, např. o dopisech v denním tisku (2009), o příbalových letáčích (2011), a ve sbornících z česko-polských konferencí, organizovaných profesorem Balowským v Polsku (např. *K některým spojovacím prostředkům v současné češtině (na základě ČNK Syn 2000)*, r. 2004; *Co na srdci, to na jazyku /vlastně v jazyce/*, r. 2012), ale i v dalších sbornících, např. ve sborníku *Co všechno slovo znamená* (k mým sedmdesátinám *Jak se píše o zdraví v současné publicistice*).

Jako učitelka byla známa svou náročností, důsledností a spravedlností. Obětovala všechny své síly, aby studenty dobře připravila pro učitelkou praxi, jen lajdáci a zcela nenadaní neocenili její úsilí. Bylo přirozené, že její didaktická orientace vyústila i v řadu učebnic pro první i druhý stupeň ZŠ (společně s I. Balkó, K. Kamišem, B. Janáčkovou), ale i pro střední školu (I. Martinec, J. M. Tušková, L. Zimová, *Mluvnice. Český jazyk pro střední školy*. Praha: Fraus, 2009; I. Martinec, J. M. Tušková, L. Zimová. *Komunikace a sloh*, Praha: Fraus, 2009) a k nim příslušných metodických příruček i dalších cvičebnic pro žáky základních a středních škol, také i skript a cvičebnic pro studenty vysokých škol (např. *Cvičení a úkoly ze skladby*). Se mnou se pak podílela na přepracovaném vydání příručky *Český jazyk a literatura. Přijímací zkoušky na vysoké školy* (2002).

Celý život Ludmila Zimová zasvětila svému povolání, byla příkladnou pracovnící a kolegyní, která ráda s ostatními diskutovala nad odbornými tématy. Byla velmi sečtělá, ráda cestovala, pravidelně navštěvovala představení ústeckého divadla i divadel pražských. A co málokdo (kromě jejího bezprostředního okolí) tušil: Ve volném čase se rovněž věnovala návrhům dámských šatů, které také pro sebe šila a jimiž vzbuzovala náš zasloužený obdiv. Ludmila ovšem překvapovala i svým kulinářským uměním, především svými moučníky a svátečními specialitami. Z jejich posledních počínů můžeme připomenout i do nejmenšího detailu promyšlený návrh interiéru své vilky na ústeckém Střekově. ale i projekt zahrady.

Byla to obdivuhodná žena.

Ludmilko (tak jsem ji vždy oslovovala), nezapomeneme na Vás.